

**[Arne Christiansen.]**

Dertil kommer selvfølgelig nødvendige justeringer på en del områder, hvor det nuværende forlig har vist, at dispositioner og muligheder ikke har været tilfredsstillende. Som et overordnet princip, inden beslutningen træffes om en kommende forsvarsordning eller den nuværende forsvarsordnings fortsættelse – naturligvis med de nødvendige justeringer – må vi ganske selvfølgelig, som også forsvarsministeren og den socialdemokratiske ordfører gjorde det, foretage en vurdering af den sikkerhedspolitiske situation.

Det var også det første spørgsmål, der blev stillet i efteråret 1975, da forsvarsudvalget startede det, der er blevet kaldt den tekniske afklaringsfase. Det svar, vi fik på spørgsmålet om, hvorledes de sikkerhedspolitiske forudsætninger er for at indgå et kommende forlig, sammenlignet med forudsætningerne, da vi indgik forliget i 1973, var meget kort sammenfattet: om noget, så er de i hvert fald forværret. Sovjets globale flådeopbygning har skærpet Warszawa-pagtlændenes interesser for de danske bæltter og sunde og for de dertil stødende kyster. Aktiviteten er øget, den er flyttet fra de fjerne dele af Østersøen til Store Bælt og Øresund, Sjælland omsejles af store landgangsfartøjer, der blot ved at svinge ind kan sætte 3.000 mand i land. Der holdes ministrygningsøvelser omkring Hesselø og Anholt af Warszawa-pagtlændenes ministrygerkræfter. Vi har på det seneste de meget velkendte anflyvninger af Bornholm til gene for og udforskning af vort varslingsystem. Konklusionen af denne side af sikkerhedspolitikken må være, at NATOs nordflanke har fået nedsat sin varslings-tid. Hertil kommer så, at vi desværre må konstatere en meget stærk tilbageholdenhed hos Warszawa-pagtlændene, når det gælder om at følge Helsingforsaftalernes i øvrigt udmærkede mål op. Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke dermed har sagt et ord om Warszawa-pagten aktuelle hensigter, men jeg har sagt noget om de muligheder, Warszawa-pagten har i tilfælde af en spændingsperiode.

Venstre har på denne baggrund fra første færd under forsvarsforhandlingerne, som vi i øvrigt har gjort det i tiden siden den anden verdenskrig, ønsket, at vi opretholder et troværdigt forsvar bygget på den brede værnevilje, som er til stede i befolkningen. Denne vilje er ikke i adskillige år kommet så stærkt til udtryk som netop nu, hvor vi inden for godt 1

år har oplevet en nettotilgang til de frivillige korps, til hjemmeværnet, på mellem 4.000 og 5.000 mand. Hovedparten af disse er under 30 år. Det vil med andre ord sige, at vi her står over for et generationsskifte, med afløserne af de mange, der har tilsluttet sig de frivillige korps, fordi de havde deres rod i modstandsbevægelsen under krigen. På den baggrund er det ganske naturligt, at hjemmeværnet skal tilgodeses i et forhåbentlig snart kommende forsvarsforlig.

Udviklingen, som så dramatisk er skildret af fru Litten Hansen, fra værnepligtige til en væsentlig part af konstabler i det danske forsvar har også skabt problemer omkring mobiliseringsstyrkerne og omkring tilgangen af reserveofficerer. Det er ganske naturligt, at løsningen af disse problemer også er indgået i vore drøftelser og vil indgå i et kommende forlig. Den kortere arbejdstid har navnlig skabt problemer for søværnet, for de dele af søværnet, som foretager patruljer i forskellige farvande. Det er også et problem, der må tages hensyn til.

Lad mig også understrege, at der er jo enighed om, at soldaterlønnen lægges oven i budgettet, og at vi selvfølgelig skal opfylde vore inspektionsforpligtelser i lyset af de nye økonomiske grænser for søterritoriet.

Det er venstres opfattelse, at der i dette ting er et betydeligt flertal for disse synspunkter og – det skal nok vise sig – også en vilje til en løsning af de nævnte problemer, men jeg skal ikke lægge skjul på, at venstre i overensstemmelse med de gjorte erfaringer under det nuværende forlig helst så et 6–8-årigt forlig og med en rimelig forøgelse af budgettet for at imødekomme de krav og behov, som jeg her har peget på. Venstre kan ikke acceptere, at den forsikring, som vi sammen med andre vestlige demokratier betaler for at sikre frihed og livsform, skal underkastes samme betingelser som andre budgetområder, for hvor er alle vore vilkår og muligheder henne, og hvad er de værd, hvis friheden sættes over styr? Vi kan ikke acceptere dette, så meget mindre som forsvarsudgifterne alligevel udgør en stadig mindre del af det samlede statsbudget; de udgør i indeværende finansår 7,1 pct. mod 15,1 pct. i 1964–65, næsten en halvering.

Må jeg føje til, at ud fra ønsket om ikke at gøre forsvaret til politisk katebald og ud fra ønsket om den bredest mulige opbakning af vort forsvar har venstre strakt sig langt for at få et forlig, og jeg understreger altså: for at